

dr. del Baix Segre, no lluny del riu. Oït *bingâya* a Seròs en l'enq. de 1936 (Exc. 243, E.T.C. I, 166).

MENC. ANT. 1157: «Ego Petrus de Cartellà comandador de domo *Gardenii*, vobis Azac, jueo de Avincannes --- unum campum de Terra un locum quod vocatur *Çarral*,¹ i term.. llerde, d'*Avi<n>cannes*² (MiretS., *Templ.* p. 77); 1183: «grangiam de *Avengania*» (*Cart. de Poblet*). Després ja fou més que una mera granja, i s'hi alçà l'església de *Avinganya*, prop de Seròs, consagrada el 1202 (Baraquer, *Las Casas de Religiosos en Cat.*, S. XIX i Z. Rocafort, *BCEC* XVIII, 134); 1272, en la llista d'afrontacions de *Torres de Segre*: «Remolins, Vilanova de Rem., Soses i *Torre d'Avinyana*» (MiretS., *Templ.* 32), que deu ser err. de còpia per *Avingana*.

ETIM. Àr. *Iben gånja* o millor *gånija* (així a Aràbia, Hess, 43, i a Algèria), pròpiament participi act. de l'arrel *gnj* de l'àrab general, que significa 'produir, ser fèrtil'. Justament *Ibn Gania* és el nom del reietó de Fraga, vencedor de la batalla de Fraga, 17-VII-1134, que costà la vida al rei d'Aragó, Alfons el Bataller (MiretS. *Templ.* 28). D'una fundació d'ell mateix pogué, doncs, venir el nom de *Vinganya*, lloc que va seguir en mans dels moros fins a la conquesta de Fraga, Mequinensa i Lleida, l'any 1142. Altrament els *Beni Gånija* foren la dinastia almoràvit de Mallorca (Cuadrado I, 244), fins a *Yàbia Ibn-Gånija*, que sucumbí el 1134, després de 50 anys de brava lluita contra els Almuhadis (Alv. Campaner, «*Bosquejo* ---», 290, 311).

D'altres noms de la mateixa arrel aràbiga vénen altres noms propis catalans. Començant per la gran partida o barrancada de *Ganyes*, afl. esq. del riu Montsant, en el terme de Margalef (XII, 19.15). Dolça *Gania*, nom d'una propietària de terra vora el Riu Bragós: «molendina de *Dulcia Ganaya*» en un doc. de 1195, llegit a l'Arx. de Solsona junt amb el nom d'aquest riu, que és sabut que constituï la línia del front de lluita amb els moros fins aquell segle. Ve de l'intensiu *Gannâya* fem. registrat com NP a Algèria (*GGA*lg., 153), junt amb el masc. *Gannây*, intensius corresponents al nostre *Gånija*, que consta tant allí com a Aràbia.

Can Ganús, possessió mallorquina del te. de Campanet, ja prop del de Búger (XL, 86.47): de *Gannus*, NP algerià (*GGA*lg.), format a base d'aquest intensiu, amb el sufix *-ús* dels hipocorístics aràbics, com *Amrús* i els altres estudiats per Littmann i García Gómez (*Arabica*, 1954, 151 ss.). Sembla antic tot i que no el trobo en el m. Masc. ni en el de Despuig.

¹Això pot ser var. de *l'arrobal*, que també ho és de l'ar. *ar-rabal* 'el rafal'. — ² Probabl. ultracorreció de *Avingannes* deguda a un notari que cregué veure-hi 'vint canyes', al capdavant raonablement, pels canyers al llarg del riu i pensant en el duplicat consonàntic de la inicial *canyó*, *ganyot*.

Vinllubí, V. Vin-

VINGRAU

El nom del poble de *Vingrau* [*biŋgráɥ*, 1960] a les Corberes [*Vingrad*, 981] prové del germ. *WINGARD* 'vinya' (una mica romanitzat com *VINGRAD* amb influència de *GRADUS* i *VINEA*): a.-al. ant. *wingart*, ags. *wingard*, b.-al. ant. *wingardo*, esc. ant. *wingard*, gót. *weinagards*, angl. mod. *vinyard*, compostos amb el mot corresponent a l'al. *garten*, angl. *yard* 'hort'. Com ja tinc publicat temps ha.

Si els etimologistes de l'*AlcM* no s'orientessin per l'apriorisme negligent d'Enric Guiter i es deixessin guiar pels estudis seriosos d'Alart i els meus, no haurien caigut en l'error de cercar-hi un NP: desorientat per un nom *Evingad*, que els indica aquell, d'un document que no té res a veure amb el poble de *Vingrau* ni amb el seu nom.

Altrament, aquest poble, encara que fronterer i quasi català, ja és llenguadocià més aviat que de la nostra llengua. Arcaic germanisme que sumant-se (junt amb mots com *llaca*, *tri(l)la*, *parra*, *salanca* etc) amb el magne problema de *vinyòvol* (*DECat.* IX, 255-7) ajuda a mostrar la importància i originalitat de la nomenclatura vinyatera entorn de les Corberes (*DECat.* IX, 255b2-22).

VINROMÀ, LES COVES DE ~

Poble del Maestrat, una vintena de k. al Sud de Sant Mateu i una desena a l'O. d'Alcalà de Xivert. Nom ja estudiat, junt amb el mall. *Vinromà*, a l'art. *Coves* (II, 466). Amb la conclusió que passant per *Averroman* i *Avinroman* ve del NP aràbic *Abd er Râbmân*.

Vinsarcó, *Vonsocla*, *Vintanyos*, *Vintarab*, *Vintibudell*, V. *Vin-* *Vinselló*, V. *Vensilló*

VINYA: selecció de noms de lloc derivats i compostos amb vinya

VINYA VELLA

1) Coll de la *Vinya Vella*, entre Roses i el Port de la Selva, 974: «collus de *Vinea Vetula*» (*Cat. Car.* II, 236, 40), també «collus Frederici Reederiz de ---» (ib. 236.40, 242,1). 2) *La Vinya Vella*, mas prop d'Esparreguera (1522) (*Enci. Cat.* xv, 249). Renovat, se'n féu *La Vinyanova*, gran mas al peu de Montserrat, a